

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΑΡΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

στους πατριώτες,
τους μικροαστούς και
τους «νέγρους» εχθρούς τους

ΤΡΙΑ
3

"Ποτέ η λογοκρισία δεν ήταν πιο τέλεια. Ποτέ η γνώμη εκείνων, που σε ορισμένες χώρες, τους κάνουν να πιστεύουν ακόμη ότι παραμένουν ελεύθεροι πολίτες δεν υπόκειτο σε τόσους περιορισμούς προκειμένου να γίνει γνώστη, κάθε φορά που αφορά κάποια επιλογή που θα επηρεάσει την πραγματική τους ζωή. Ποτέ δεν επιτρεπόταν να τους λες ψέμματα με μια τόσο πλήρη απουσία συνεπειών. Το μόνο που επιτρέπεται στο θεατή είναι να αγνοεί τα πάντα, να μην αξίζει τίποτα. Εκείνος που πάντα κοιτάζει, προκειμένου να μάθει τι πρόκειται να συμβεί, δε θ' αντιδράσει ποτέ: έτσι ακριβώς πρέπει νά'ναι ο θεατής".

Αββås ντε Περινιδόν "Συζητήσεις με το Γκιν Ν."

Η λογοκρισία και ο υποβιβασμός των κοινωνικών σχέσεων σε θεαματικές μας έκαναν φτωχότερους κι απ' τους προγόνους μας. Δεν κατέχουμε πια τίποτα - ούτε καν την ίδια μας την ιστορία. Τελευταία μας ελπίδα είναι να σκαλίσουμε σκονισμένα βιβλία, να ακούσουμε τους ελάχιστους εναπομείναντες ανθρώπους που ξέρουν να χρησιμοποιούν μια γλώσσα διαφορετική απ' αυτή των ανδρικών των MASS MEDIA, μια γλώσσα σμιλευμένη από την ιστορική μνήμη και τις παραδόσεις των δολοφονημένων γενεών, μια γλώσσα ανθρώπινη γιατί παραμένει αληθινή. Μια μέθοδο είχε πάντα η εξουσία για να μας μετατρέψει σε δούλους: να μας εκπαιδεύει στον τρόπο χρήσης των λέξεών της. Έθνος, Κράτος, οικονομία. Θάσασαε κάποτε να πιστεύουμε ότι η εθνική συνείδηση είναι τόσο παλιά όσο και η ιστορία, οι χρηματικές ανταλλαγές είναι κάτι φυσικό, η γραφειοκρατία είναι κάτι αναγκαίο. Οι κυβερνήτες μας κατάφεραν αυτό για το οποίο χρόνια αγωνίζονταν: να κάνουν να ξεχαστεί ότι όλα αυτά τα σκατά είναι δημόσια μούργαματα μόλις δύο αιώνων.

Στον μυστικισμό του Έθνους, του χρήματος και της ιεραρχίας ήρθε τα τελευταία χρόνια να προστεθεί η "μυστηριώδης" τρομοκρατία. Η ένοπλη πάλη σαν ιδεολογία που ξεπήδησε από το κίνημα αμφισβήτησης της δεκαετίας του 60 δεν κράτησε παρά λίγα χρόνια - ως τα μέσα της δεκαετίας του 70. Όλες οι πραγματικές ένοπλες ανατρεπτικές ομάδες (Angry Brigade, Ιη Μάη, Φράξια Κόκκινος Στρατός, Ερυθρές Ταξιαρχίες) εξοντώθηκαν εκείνη την εποχή ριζικά. Από τότε οι ΚΥ Πατρίδες κάθε χώρας ανέλαβαν να συνεχίσουν, σε πιο ανεβασμένο επίπεδο, το θέαμα μιας δήθεν επικίνδυνης επαναστατικής δύναμης που απειλεί τα θεμέλια μιας εξίσου ανθρακίτης λαϊκής εξουσίας - όπως ονομάζουν τη δημοκρατία τους οι κυρίαρχοι. Με τη τρομοκρατία - δηλαδή την ιδεολογία της συνομοσίας - όπως άλλωστε και με τον εθνικισμό - την ιδεολογία του "όλοι δικοί μας είμαστε" - σκοπός

είναι να γίνεται νόμος γύρω από ανύπαρκτους κινδύνους, να νιώθουμε ότι απειλούμαστε χωρίς να ξέρουμε ακριβώς γιατί και εκεί που είχαμε φτάσει να αηδιάζουμε με την πολιτική να συσπειρωνόμαστε πάλι σαν απροστάτευτα ορφανά κάτω από τις πατρικές φτερούγες του Κράτους. Ήταν προς τιμήν του εντόπου "Τετράδια για προλεταριακή χρήση" που -ακολουθώντας το παράδειγμα του Σανγκουίνετι- πρώτο κατήγγειλε στην Ελλάδα πριν από δέκα χρόνια το παιγνίδι της ΚΥΠ. Κανελς δε φάνηκε να οφελήθηκε, πολλοί αφελείς αναρχικοί πέσαν στις παγίδες που τους έστησε η ασφάλεια και τραβήχτηκαν στα δικαστήρια και τις φυλακές. Τον περασμένο Νοέμβρη η ΚΥΠ σκότωσε έναν ΜΑΤατζή, ξανατσιμπούκωσε δεκάδες αναρχικούς που πάλι δεν είχαν το θάρρος να βγουν και να καταγγείλουν την απάτη, πρόσφατα έριξε μια ρουκέτα στο κέντρο της Αθήνας σκοτώνοντας έναν τυχαίο περαστικό και μέσα από τις στήλες του τύπου η κοροΐδα καλά κρατεί. Το κέρδος για την εξουσία από όλα αυτά είναι ότι κανείς πια δε μπορεί με βεβαιότητα να λέει ότι ξέρει τίποτα και οι θεατές το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να προσπαθούν να μαντέψουν τις επόμενες κινήσεις της "Ι7 Ν" και της κυβέρνησης. Η σκέψη ότι εμείς οι ίδιοι είμαστε οι δημιουργοί της ιστορίας μας, εμείς οι ίδιοι στηρίζουμε το Έθνος, το Κράτος, την εμπορευματική οικονομία άρα μπορούμε οποιαδήποτε στιγμή να τα ξαποστελλούμε στο μουσείο των αρχαιοτήτων, θα εξαφανιστεί ολοκληρωτικά αν δεν αρχίσει πάλι να επιβεβαιώνεται μέσα στην καθημερινή επαναστατική πράξη.

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες, η έκδοση αυτού του τεύχους, δε μπορεί να είναι τίποτα άλλο από μια κλωτσιά στον κώλο των υπνοβατών -έτσι κατάντησαν την πλειοψηφία του προλεταριάτου. Εμείς, από τη μεριά μας, δε νιώθουμε γέροι για να καθόμαστε κλεισμένοι στο σπιτάκι μας ή σ'αυτά τα άθλια μαγαζιά, που καταχρηστικά αποκαλούν χώρους διασκέδασης, βάζοντας τσιρότο στο στόμα και θερμοφώρα στα πόδια. Ούτε όμως έχουμε ψευδαισθήσεις ότι ένα περιοδικό από μόνο του μπορεί να ταρακουνήσει συνειδήσεις και τα παρόμοια. Τα "Παιδιά της Γαλαρίας" μπορούν να έχουν κάποια χρησιμότητα μόνο σ'αυτούς που αρνούνται έμπρακτα κάθε επιείκεια σε ότι ευθύνεται για τη μιζέρια της καθημερινής τους ζωής.

Σ'αυτό το τεύχος επανερχόμαστε στο ζήτημα του Έθνους, προσφέρουμε μερικά εποικοδομητικά σχόλια πάνω στην εξέγερση των αποδilhaρων στην Αμερική και δημοσιεύουμε το πρώτο μέρος των "θέσεων για το μικροαστισμό και την αντικουλτούρα στην Ελλάδα"· και όλα αυτά γράφοντας στα παλιά μας τα παπούτσια οποιαδήποτε έννοια καταξίωσης. Όποιος το επιθυμεί -και αφού πρώτα τα κριτικάρει φυσικά- παίρνει τα κείμενα και τα χρησιμοποιεί όπως νομίζει -ελπίζουμε προς όφελος της επανάστασης χωρίς όνομα· της επανάστασης που θα καταργήσει όλες τις υπάρχουσες μορφές αθλιότητας.

Καθημερινά αποδεικνύεται ότι η εξουσία δεν επαφίεται για τη διάδοση της προπαγάνδας της μόνο στους πληρωμένους κονδυλοφόρους της, τους ακαδημαϊκούς της και τους κομματικούς εκδότες του ημερήσιου τύπου. Βρίσκει πάντοτε υποστηρικτές ακόμη και εκεί που κανείς δε θα το περίμενε. Για του λόγου το αληθές ρίξτε μια ματιά στο κείμενο του κ. Μανδηλά με τίτλο "Πως γυρίζουμε 81 χρόνια πίσω" στο "αντι-εξουσιαστικό" περιοδικό "Ανοιχτή Πόλη" νο. 28. Ο κύριος αυτός αποφάσισε να μας ξεκαθαρίσει το μπάχαλο που επικρατεί γύρω από τα "εθνικά θέματα" που εδώ και μήνες βρίσκονται στη πρώτη γραμμή της παραπληροφόρησης των media και να κάνει προτάσεις στο Κράτος για το πως θα έπρεπε ν' αντιμετωπίσει τους "από βορράν και εξ ανατολών κινδύνους". Η μέθοδος του στη προσέγγιση του θέματος πασιγνώστη σ' όσους υπομένουν, θέλοντας και μη, το σκοταδισμό που καλλιεργείται απ' όλους τους υπηρέτες της εξουσίας: "μειονότητα" στην Ελλάδα υπάρχει μόνο μία κι αυτή θρησκευτική. Όσες άλλες "τυχόν" υπάρχουν (Τσιγγάνοι, κ.λ.π.) θεωρούνται "πολιτιστικές μειονότητες" (ότι η χρήση αυτού του όρου ήδη παραπέμπει σε διακριτές από την κυρίαρχη "εθνικές ομάδες", είναι κάτι που οι εθνικιστές δε φαίνεται να το έχουν αντιληφτεί). Πιο αναλυτικά, ο κ. Μ. μας λέει ότι "οι δόγλωσσοι συμπατριώτες μας των βορείων συνόρων... θεωρούσαν τους εαυτούς τους χίλια τα εκατό Έλληνες" και ότι "οι παπούδες τους ήταν που είχαν καθαρίσει για λογαριασμό όλων μας στο Μακεδονικό Αγώνα"! Το θαυμαστικό που προσθέσαμε εδώ είναι απαραίτητο. Θαυμαστικό για τη βλακεία αυτών των φράσεων, ξινό καρπό της ιστορικής άγνοιας. "Δόγλωσσους" κατοίκους της Μακεδονίας αποκαλεί ο ελληνικός εθνικισμός τους Σλαβομακεδόνες που έγιναν "συμπatriώτες μας" με κάθε άλλο παρά ειρηνικά μέσα. Μιλάμε βέβαια γι' αυτούς τους 82.000 σλαβόφωνους, σύμφωνα με τα επίσημα, δηλ. τα χαλκευμένα, στοιχεία του 1928, που έμειναν στην Ελλάδα και δεν εξαναγκάστηκαν ν' αποχωρήσουν προς τη Βουλγαρία κατά τη διάρκεια των ανταλλαγών πληθυσμών που ακολούθησαν τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. (Πόσοι είναι σήμερα, δε το γνωρίζουμε, γιατί οι Γουίνστον Σμιθ της γραφειοκρατίας φροντίσαν να τους εξαφανίσουν από τις απογραφές των τελευταίων σαράντα χρόνων). Ακόμη και ο Κωφός, επίσημη φωνή της ελληνικής κρατικής εξωτερικής πολιτικής, παραδέχεται, τουλάχιστον για την περίοδο της μεταξικής δικτατορίας, ότι ακολούθη-

* Βλ. το πρώτο μέρος αυτού του κειμένου στο 1ο τεύχος των "Παιδιών της Γαλαρίας" (Απρίλης 90). Ενακυκλοφορεί διορθωμένο σε δύο-τρία σημεία. Μπορείτε να το ζητήσετε από τη Ταχ. Θυρίδα μας.

ΦΩΤ: Αρχείο Ορχουεζ

Αναμνηστική πόζα μακεδονομάχων μετά από πετυχημένο πλιάτσικο

θηκε πολιτική βίαιης ενσωμάτωσης των σλαβομακεδόνων στον ελληνικό τρόπο ζωής (αλλαγές ονοματεπωνύμων, μετονομασίες χωριών, πρόστιμα για την ομιλία της σλαβικής γλώσσας, φυλακίσεις, κ.α.). Ότι θεωρούσαν τους εαυτούς τους Έλληνες είναι χονδροειδές ψέμμα. Αυτοί οι σλαβικής καταγωγής αγρότες θεωρούσαν τους εαυτούς τους απλά και μόνο "Μακεδόνες". Πρόκειται για τον ίδιο σλαβικό λαό που αποτελεί σήμερα τα 2/3 των κατοίκων της τέως Γιουγκοσλαβικής Μακεδονίας.

Οι απαρχές του Μακεδονικού Αγώνα βρίσκονται στη διαμάχη που ξέσπασε στους κόλπους της Ορθόδοξης εκκλησίας ανάμεσα στους εξαρχικούς και τους πατριαρχικούς. Ήταν αρχικά μια αντιπαράθεση μέσα στην, ως επί το πλείστον μουσουλμανική, Μακεδονική Βαβέλ ανάμεσα σε χριστιανούς πατριαρχικούς σλαβόφωνους, ελληνόφωνους, βουλγαρόφωνους, αλβανόφωνους και βλαχόφωνους και χριστιανούς εξαρχικούς βουλγαρόφωνους και σλαβόφωνους. Παρεπιπτόντως, ας πούμε ότι σύμφωνα με την απογραφή του Χιλμή Πασά (1904) οι ελληνόφωνοι ορθόδοξοι της Μακεδονίας ίσα που ξεπερνούσαν το 10%. Η αρχική θρησκευτική διένεξη, που λέγαμε, γρήγορα μετατράπηκε σε πολιτικό-αγροτικό κίνημα των σλαβόφωνων ενάντια στην Οθωμανική Διοίκηση, το Πατριαρχείο-θεσμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και τους τσιφλικάδες. Όταν το ελληνικό Κράτος είδε έντρομο, στις αρχές του 20ου αι., τόσο τη σλαβομακεδονική αγροτική εξέγερση όσο και τη βουλγαρική-εξαρχική προπαγάνδα να εξαπλώνονται, οργάνωσε τους γνωστούς μακεδονομάχους ληστοσυμμορίτες του, οι οποίοι απ' την αρχή συνεργάστηκαν με το τουρκικό στρατό και τους τσιφλικάδες ενάντια στους βούλγαρους ληστοσυμμορίτες και τους φτωχούς αγρότες. "Η τρομοκρατία στη Μακεδονία", γράφει ο Κωφός, "ήταν το αποκορύφωμα 25 χρόνων σύγκρουσης των εθνικιστικών προπαγάνδων σε μια περιοχή της οποίας οι λαοί δεν είχαν διαμορφώσει κάποια μορφή εθνικής συνείδησης και καθοδηγούν-

ταν από τη σκοπιμότητα της στιγμής και το ένστικτο της αυτοσυντήρησης". * Είναι αλήθεια ότι πατριαρχικοί παπάδες προσηλύτισαν στον αντιβουλγαρικό αγώνα ένα μέρος του σλαβόφωνου πατριαρχικού, ή και εξαρχικού ακόμα, πληθυσμού αλλά σε καμιά περίπτωση οι σλαβομακεδόνες, είτε πατριαρχικοί είτε εξαρχικοί, δε διέθεταν ελληνική ή βουλγαρική εθνική συνείδηση. ** Έχοντας μια μυωπική αντίληψη της κοινωνικής και πολιτικής σημασίας του Χριστιανισμού στα Βαλκάνια και τη Μικρά Ασία, ο Μανδηλάς, ο Ρασσιάς και οι περί αυτών δεν έχουν ακόμη αντιληφτεί ότι αν μπορούν σήμερα ν' αυτοαποκαλούνται ναρμισιστικά "Έλληνες" αυτό το οφείλουν ΚΑΙ στο γεγονός ότι ο "ελληνισμός" τους συντηρήθηκε και ενδυναμώθηκε διαμέσου των αιώνων από το Χριστιανισμό. Η νεοελληνική εθνική ιδεολογία είναι αυτή που τους επιτρέπει σήμερα να κάνουν γαργάρες με το αρχαιοελληνικό πνεύμα και την αρχαιοελληνική θρησκεία και αυτή η νεοελληνική εθνική ιδεολογία οφείλει σε μεγάλο βαθμό τη συγκρότησή της σε συγκεκριμένα τμήματα της Ορθόδοξης εκκλησίας. Δεν είναι από χριστιανική πίστη που όλοι οι πρώην και οι νυν βουλευτές του νομού Θλώρινας θεωρούν τον Καντιώτη "εθνικό φρουρό της περιοχής". (Η εθνικιστική χρήση του Χριστιανισμού είναι παλιά ιστορία στην Ευρώπη. "Όλοι οι κληρικοί", έλεγε ο Μιραμπό το 1789 μπροστά στην εθνοσυνέλευση, "είναι απλώς κρατικοί λειτουργοί. Ασκούν ένα δημόσιο λειτούργημα. Όπως ο αξιωματούχος και ο στρατιώτης, έτσι κι ο παπάς βρίσκεται στην υπηρεσία του έθνους". Μ' όλο του το δίκιο ο Ρούντολφ Ρόκερ θα ορίσει την εθνική συνείδηση σαν μια μορφή πολιτικο-θρησκευτικής συνείδησης και την ένταξη του ατόμου στο "έθνος", με την ιδιότητα του πολίτη, σαν πολιτική ομολογία πίστεως. "Τα εθνικά Κράτη", έγραφε το 1933, "είναι πολιτικο-εκκλησιαστικοί οργανισμοί. Η αποκαλούμενη εθνική συνείδηση δεν είναι κάτι φυσικό, αλλά αποτέλεσμα διαπαιδαγώγησης. Είναι θρησκευτική έννοια. Είναι κανείς Γάλλος, Γερμανός, Ιταλός [ή Έλληνας] με τον ίδιο τρόπο που μπορεί να είναι Βραβός, Καθολικός, Προτεστάντης [ή Ορθόδοξος]"). Η προσπάθεια του κ. Μ. να φτιάξει έναν εθνικό μύθο απ' τον οποίο θα λείπει ο Χριστιανισμός δε μπορεί να βρει πουθενά ιστορική υποστήριξη.

* Ευάγγελου Κωφού, "Εθνικισμός και Κομμουνισμός στη Μακεδονία" (1964).

** Βλ. τα απομνημονεύματα του καθίκη επίσκοπου της Καστοριάς Γερμανού Καραβαγγέλη. Αποσπάσματά τους βρίσκονται στην πολύ καλή έκδοση της "Κίνησης αριστερών Ιστορικού-Αρχ/κού" με τίτλο "Ελληνικός Εθνικισμός. Μακεδονικό ζήτημα: η ιδεολογική χρήση της ιστορίας". Σημειωτέον ότι στη βιβλίο περιλαμβάνεται κείμενο του Τάσου Κωστόπουλου, ενός εκ της γνωστής τριάδος του "Ιού της Κυριακής", και είναι αξιοσημείωτο γιατί σχεδόν τίποτα απ' όσα είπε στη συζήτηση της Φιλοσοφικής δεν έχει ποτέ δημοσιεύσει στη κωλοφυλλάδα για την οποία εργάζεται. Αυτοί οι αμφισβητές του σαλονιού διακρίνονται απ' τη διπροσωπία των πράξεών τους. Πολύ φθάρτοι όταν αντιμετωπίζουν ένα αριστεριστικό ακροατήριο και με την ουρά στα σιέλια μπροστά στους εργοδότες τους.

Προχωρώντας, θεωρεί τους Τούρκους, Πομάκους και Τσιγγάνους της Δυτ. Θράκης -οι οποίοι αποτελούν το 1/3 του εκεί πληθυσμού- απλά και μόνο μουσουλμανική μειονότητα, δείχνοντας μ' αυτόν τον τρόπο την πλήρη υποταγή του στην ορολογία που βολεύει την κυβέρνηση. Αλλά, καθώς είπαμε παραπάνω, ο κ. Μ. δεν αρκείται στο ν' αναμασά τις γελοιότητες του ελληνικού εθνικισμού. Θέλει επιπλέον να παίξει το ρόλο του συμβουλάτορα της εξουσίας σε ζητήματα "μειονοτήτων". Ζητάει λοιπόν από το Κράτος, χωρίς ν' αναλογίζεται τον κίνδυνο να φανεί γελοίος, "να εκφράσει τη φροντίδα του και τη στοργή του (sic!) στις όποιες πολιτιστικές, θρησκευτικές ή άλλες μειονότητες". Επειδή ούτε τολμά ν' αποκαλέσει τις "μειονότητες" μειονοτικές "εθνικές ομάδες", όπως συνηθίζεται πια διεθνώς, ούτε τολμά να καταγράψει τη μορφή και το περιεχόμενο των εις βάρος τους κοινωνικών διακρίσεων και επειδή επιπλέον ολόκληρος ο ημερήσιος τύπος και τα λαϊκά ή "επιστημονικά" περιοδικά δεν κυκλοφορούν φυσικά για να υπηρετήσουν την αντικειμενική πληροφόρηση, θ' αναγκαστούμε να παραπέμφουμε τους αναγνώστες μας στα τεύχη 71 (Δεκ. 88), 72 (Ιαν. 89), 79 (Σεπ. 89) και 85 (Μαρτ. 90) του "Σχολιαστή" καθώς και στα τεύχη 2 (Μάης 91), 3 (Οκτ. 91) και 4-5 (Φεβρ. 92) του "Εκτός Ορίων". Εκεί θα βρει κανείς καταγραμμένη με το νι και με το σίγμα όλη την ως τώρα "φιλόστοργη" συμπεριφορά του ελληνικού Κράτους απέναντι στις "μειονότητες". Και κάποιες αποδείξεις για τα εναντίον τους μελλοντικά του σχέδια.

Εκείνο που οι φιλεύσπλαχνοι εθνικιστές τύπου Μανδηλά, οι ανθρωπιστές της "Εταιρείας για τα δικαιώματα των μειονοτήτων" και οι μαρξιστές των ανωτέρω αναφερομένων εντύπων δεν έχουν καταλάβει -κι αυτό είναι το σημαντικότερο να πούμε- είναι ότι το Κράτος δεν καταπιέζει τις αποκαλούμενες μειονότητες από ανόητο σωβινισμό ή από κακία ή γιατί δε σέβεται τα "πολιτικά δικαιώματα" -είναι γνωστό ότι το Κράτος επιδιώκει την ισότητα στα λόγια και την ανισότητα στη πράξη- ή γιατί εκπροσωπεί τα συμφέροντα της αστικής τάξης. Αν μελετήσει κανείς προσεκτικά τη νεώτερη ευρωπαϊκή ιστορία και το εξαιρετικά ενδιαφέρον βιβλίο του αναρχικού συγγραφέα Ρούντολφ Ρόικερ "Εθνικισμός και Πολιτισμός", του ανθρώπου που πρώτος ασχολήθηκε συστηματικά με την ιστορία της εθνικής ιδεολογίας, θα διαπιστώσει ότι το μοντέρνο Κράτος των δύο τελευταίων αιώνων καταπιέζει τόσο τις "μειονότητες" όσο και την πλειονότητα του πληθυσμού, επειδή, μέσω της αφηρημένης φόρμουλας λαός=έθνος=κυρίαρχο Κράτος, χρίζει τον εαυτό του φύλακα-άγγελο κάποιου "γενικού συμφέροντος" και ταυτόχρονα αντιπρόσωπο μιας δήθεν ενιαίας, αδιαφοροποίητης κοινωνίας της οποίας την "εθνική τιμή και αξιοπρέπεια" οφείλει, λέει, να υπερασπίζεται. Yes, sir!

Η εθνοποίηση των ευρωπαϊκών λαών ήταν το κυριώτερο αποτέλεσμα

της πάλης των τάξεων κατά το 19ο και 20ο αι. Ταξική πάλη που εκφράστηκε κυρίως και δυστυχώς, μέσω της εθνικής-δημοκρατικής ιδεολογίας. Πικρή της από τον αγώνα της τρίτης τάξης ενάντια στη μοναρχία στη Γαλλία, όπως και από τον αγώνα των ραγιάδων ενάντια στον οθωμανικό δεσποτισμό στην Ελλάδα, βγήκε η κρατική, ή γραφειοκρατική αν προτιμάτε, τάξη. Η γραφειοκρατική τάξη, αποτέλεσμα συνεργασίας νέων και παλαιών κυρίαρχων (πολιτικοί, δημοκράτες διανοούμενοι, διοικητές, στρατιωτικοί και άλλοι καλοί κύριοι) οργάνωσε αμέσως την εθνική διαπαιδαγώγηση της νεολαίας, προχώρησε στη διάλυση των τοπικών αγροτικών κοινοτήτων - οι αστεακές κοινότητες είχαν ήδη διαλυθεί προ πολλού από το μερικαντισμό και την απολυταρχία του παλιού καθεστώτος - και νομιμοποίησε δια νομικών διατάξεων την ήδη διαμορφωμένη από κάτω αστική κοινωνία. Μια κοινωνία όπου το άτομο γίνεται θυσία στο βωμό της αφηρημένης έννοιας του πολίτη, δηλ. του ιδιώτη, απλού μέλους του όχλου. Πρώτοι και καλύτεροι συνεργάτες των γραφειοκρατών οι έμποροι και κυρίως οι βιομήχανοι και οι τραπεζίτες βρήκαν ανοιχτό το δρόμο μέσα στις κατακερματισμένες και εθνοποιημένες δημοκρατικές κοινωνίες για να ανασυγκροτήσουν την ανθρώπινη εργασία σε "ελεύθερη", δηλ. μισθωτή, εργατική δύναμη, διαλύοντας τις κοινότητες σε απομονωμένα νοικοκυριά, ευέλικτα στο χρόνο και στο χώρο, πρόσφορα στην ανοικτή εκμετάλλευση αφού στερούνταν πλέον κάθε μορφή κοινοτικής αλληλεγγύης.

Το διεθνές επαναστατικό προλεταριακό κίνημα του 19ου αιώνα, η μόνη κοινωνική δύναμη που θα μπορούσε να θέσει τέλος στην επέκταση της εθνικής-δημοκρατικής ιδεολογίας, εκφυλίστηκε σταδιακά, μετά την ελπιδοφόρα περίοδο της Α' Διεθνούς και της ομοσπονδιακού τύπου Κομμουνίας του 1871 και διασπάστηκε σε εθνικά κοινοβουλευτικά "εργατικά" κόμματα. Κόμματα που ταύτισαν το σοσιαλισμό με την κατάκτηση της κρατικής εξουσίας και οδήγησαν στη τραγωδία του λενινισμού και του σταλινισμού. Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η δεύτερη προλεταριακή επίθεση που κορυφώθηκε στους αγώνες του τέλους της δεκαετίας του 60 και ενισχύθηκε από μια ευρεία κλίμακα ανταρσία της μεσοαστικής νεολαίας των "αναπτυγμένων" καπιταλιστικών χωρών, έθεσε πάλι τη διεθνιστική προοπτική στο προσκήνιο. Όμως δεν ήταν πια μόνο οι επαναστάτες αλλά και ο ίδιος ο καπιταλισμός που αναζητούσε την πραγμάτωση του διεθνισμού - με τον τρόπο του βέβαια. Η ήττα της δεύτερης προλεταριακής επίθεσης στην Ανατ. Ευρώπη είναι άμεσα συνδεδεμένη με την αποσύνθεση της σταλινικής γραφειοκρατίας και την ανάδυση των εθνικιστικών κινήματων στη Γιουγκοσλαβία, την ΕΣΣΔ και τις άλλες ανατολικές χώρες. Αντίκανο το προλεταριακό να αγωνιστεί ενάντια στους γραφειοκράτες σαν τάξη που αποσκοπεί στην αυτο-κατάργησή της, δέθηκε για άλλη μια φορά στο άρμα της εθνικής-δημοκρατικής ιδεολογίας των ηγετών του (Βαλέσα, Γιέλτσιν, Τούτζμαν, Μι-

λδσεβιτς...) και, όπου οι εθνικιστικές φιλοδοξίες των επιτέλους απελευθερωμένων τοπικών ηγετών έχουν οδηγήσει σε πολεμικές συρράξεις, προσφέρεται τροφή στα κανόνια του κάθε αντίπαλου εθνάρχη.

Η πορεία που ξεκίνησε απ' τη Γαλλία το 1789 ακόμα συνεχίζεται. Η εθνοποίηση, δημοκρατικοποίηση και εμπορευματοποίηση του κόσμου έχει αποδειχτεί ότι είναι το απαραίτητο προπαρασκευαστικό στάδιο για την εγκαθίδρυση του καπιταλιστικού διεθνισμού. Ήδη, στη Βόρειο Αμερική και στην Ευρώπη, βλέπουμε ν' αποικυσταλλώνονται διεθνείς πολιτικο-οικονομικές ενότητες, ενώ ακόμα και στην "υπανάπτυκτη" Ισλαμική Ασία, που χαρακτηρίζεται από τους εθνικούς και φυλετικούς ανταγωνισμούς των μουσουλμανικών λαών, έχουν εμφανιστεί πολιτικά κινήματα που κηρύττουν την πολιτικο-οικονομική ενοποίηση του Ισλάμ στη βάση της πραγμάτωσης της θέλησης του Θεού. Στα Βαλκάνια, αν οι Γιλγιόδροφ και οι Μιλδσεβιτς κατορθώσουν να βγούν σώοι από την επικείμενη έκρηξη των αλβανών που βρίσκονται υπό την κυριαρχία τους, δε θα κάνουν τίποτε άλλο από το να εγκαταλείψουν τις εθνικιστικές παρλαπίπες, τις προοριζόμενες τόσο για εσωτερική κατανάλωση όσο και σα πρόσχημα για την κατάληψη καλύτερης θέσης στο νέο διεθνή αξονικό καταμερισμό εξουσίας και να συναντήσουν τους Μητσοτάκηδες και τους Παπανδρέου, που επίσης χρησιμοποιούν τον εθνικισμό με παρόμοιο τρόπο, στους κόλπους της ενοποιημένης Ευρώπης.

Μα επιτέλους! Υπάρχουν ακόμα προλετάριοι που δε βλέπουν ότι οι ηγέτες έχουν άλλοτε να χωρίσουν και άλλοτε να συνδιαχειριστούν μόνο χωράφια και πρόβατα; Κι όμως, μέχρι να έρθει η στιγμή που ο καπιταλιστικός διεθνισμός θα είναι πια εμφανής στον καθένα, θ' αναγκαστούμε να τρώμε στη μάπα για πολλά χρόνια ακόμα την, σε διάφορες παραλλαγές, άθλια φιγούρα του πατριώτη αυτού του μαλάκα που σηκώνεται κάθε πρωί απ' το ανατολίτικου τύπου κρεβάτι του, ξυρίζεται με μια αγγλική **Gillette Blue**, ντύνεται στα **Levi's** ή τα **Armani** του, πίνει το τούρικο καφέ του, κάνει κάποιες νοσταλγικές σκέψεις για τα νεανικά του χρόνια στο Σέχοβο, που για "λόγους εθνικής ασφάλειας" το βάφτισαν οι αρχές Ξιδομένη, επιβιβάζεται στο ουγγρικής κατασκευής λεωφορείο της γραμμής, ανοίγει την πρωινή του εφημερίδα με πρωτοσέλιδο τις πρόσφατες εντολές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής **Commission** στη κυβέρνηση του και καθώς απορροφάται στις προπαγανδιστικές περιγραφές του μακεδονικού ζητήματος, ευχαριστεί ένα εβραϊκό θεό για το ότι γεννήθηκε 100% Έλληνας! Πίσω του η "λαμπρή αρχαιότητα", μπροστά του το οκτώωρο...

Ο Σοπενχάουερ έλεγε ότι αυτό που αποκαλούμε "εθνικό χαρακτήρα" είναι ο ανθρώπινος παραλογισμός και η χυδαιότητα που εμφανίζονται σε κάθε χώρα με διαφορετική μορφή. Και πρόσθετε ότι "η πιο φτηνή υπερηφάνια είναι η εθνική υπερηφάνια. Προδίδει, σ' εκείνον που έχει προσ-

βληθεί απ' αυτήν, πως του λείπουν οι ατομικές αρετές που μπορούν να κάνουν κάποιον περήφανο, γιατί διαφορετικά, δε θα κατέφευγε σ' αυτές που τις μαιράζεται με εκατομμύρια άλλους ανθρώπους... Κάθε δυστυχής ηλίθιος, προθυμοποιείται να υπερασπιστεί με νύχια και με δόντια όλα τα σφάλματα και τις ανοησίες του έθνους στο οποίο τυχαίνει ν' ανήκει, αντισταθμίζοντας έτσι τη δική του κατωτερότητα".* Δε θα μπορούσε κανείς να είναι πιο ακριβής στη περιγραφή του πατριώτη. Μια αυθεντική, ελεύθερα δημιουργημένη συλλογική ταυτότητα δε θα μπορούσε να είναι παρά το χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας κοινότητας αυτόνομων ανθρώπων, που δε θα έχαναν το χρόνο τους καταγγέλοντας τον κάθε ρασοφόρο ή φασίστα εθνικιστή αλλά θα αποσκοπούσαν στη κατάργηση του ίδιου του εθνικού Κράτους στο οποίο ανήκουν. Κι εδώ είναι που τα πράγματα περιπλέκονται. Γιατί το κείμενο του κ. Μ., που στάθηκε αφορμή αυτών των κριτικών σκέψεων, δε προέρχεται από το χώρο των πατριωτών του "Στόχου", της "Ελλοπίας" ή της "Ελευθεροτυπίας". Είναι γραμμένο από έναν οπαδό της αντιουλτούρας, μιας διεθνιστικής, υποτίθεται, ιδεολογίας και δημοσιεύτηκε σ' ένα έντυπο που έχει κατ' επανάληψη φιλοξενήσει κείμενα του Pierre Clastres και άλλων ενάντια στις εθνοκτονίες των Ινδιάνων και τη κρατική βία γενικότερα. Κι εκείνο που περιπλέκει ακόμα περισσότερο τα πράγματα είναι ότι δεν αποτελεί εξαίρεση μέσα στον "αντιεξουσιαστικό" χώρο. Ακολούθησαν παρόμοιες εθνικιστικές ανοησίες από κάποιον υπογράφοντα ως "Ηγέτη" στο περιοδικό "Παπύρι" (τεύχ. II) που μέσα στην άγνοια του υποστήριξε ότι "η ύπαρξη εθνικής συνείδησης... είναι κάτι φυσικό. Είναι κάτι που θα υπήρχε με ή χωρίς Κράτος, με ή χωρίς σύνορα" και ότι οι Αρβανίτες και οι σλαβόφωνοι Μακεδόνες (των οποίων τις γλώσσες θεωρεί διαλέκτους!) "έχουν όπως όλοι οι Έλληνες κοινή ιστορική συνείδηση, κοινή γλώσσα"! Πως; "Έτσι απλά"! Ένα άλλο περιοδικό του "χώρου", το "Μαύρο Ρόδο" (τεύχ. 2), που επίσης υποκλίνεται στην ορολογία των ελλήνων γραφειοκρατών ονομάζοντας τη τέως Γιουγκοσλαβική Μακεδονία "Σκόπια" και το οποίο θλίβεται γιατί οι μάζες των συλλαλητηρίων "για τη Μακεδονία" δεν έχουν "γνώση του ελληνικού πνεύματος και της συνέχειάς του διαμέσου των αιώνων", παρότι οι ίδιοι δεν φαίνονται ικανοί ν' αποδείξουν ότι κατέχουν την ιστορία αυτού του τόπου, δεν διστάζουν να κάνουν μαθήματα διεθνισμού. "Κανένας δεν είναι διεθνιστής και δε μπορεί να πιστεύει στη συναδέλφωση των εθνών", λένε, "όταν αρνείται το ίδιο του το έθνος και την ανάγκη επιβίωσής του". Γνωρίζοντας πως κατασκευάστηκε το "έθνος μας", η φράση αυτή αποκαλύπτεται σ' όλη την ανιστορικότητά της.

Τι συμβαίνει λοιπόν; Πως γίνεται άτομα που τους γνωρίζαμε για χρόνια σαν αντικουλτουριάρηδες ή δηλωμένους αντιεξουσιαστές να κυκλοφορούν δεξιά-αριστερά διαδίδοντας τις πατριωτικές βλακειές του χαζο-

* Αφορισμός, κεφ. Δ, Ι

κουτιού και των ημερήσιων κουρελόπανων;

Εμείς εξηγούμε αυτή την επιδημία μαλάκυνσης του εγκεφάλου ως εξής: όντας στις μέρες μας η αντικουλτούρα κυρίαρχη ιδεολογία της κυβερνο-χιπ κοινωνίας μας, αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν πια τίποτα για το οποίο θα μπορούσαν να είναι περήφανοι. Και καθώς ήταν συνηθισμένοι ν' ανήκουν σε αλλοτριωμένες, φαντασιακές συλλογικότητες βρίσκονται κυριολεκτικά στο σπίτι τους κάθε φορά που τρέχουν να συμμετάσχουν στους συλλογικούς μύθους που τους επιβάλλει η εποχή. Στην αντικουλτούρα σαν αλλοτριωμένη, φαντασιακή συλλογικότητα θα είναι αφιερωμένο -μεταξύ άλλων- το επόμενο τεύχος μας. Είναι κάτι που το χρωστάμε πρώτα απ' όλα στον εαυτό μας τον εαυτό.

5/92

Λαξεναίρ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΘΝΗ

ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

**ΕΙΣΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΙΑΣ ΑΥΤΑΠΑΤΗΣ;**

Αν θα επιμείνουμε στη διατήρηση ενός κράτους στο οποίο θα υπακούμε, τότε θα πρέπει να γεννάμε παιδιά που θα πεθάνουν χι' αυτό. Κόψτε λοιπόν τις κλάψες.

Eleutherians Autonomous (POB 2265; Albany, NY. 12220).

RAPPIN' AND ROCANROLLIN' L.A

η εξεγερση του γκετο

Οι φλόγες της ανοιξιάτικης βίαιης εξέγερσης μετέτρεψαν μέσα σε τέσσερις μέρες την πόλη των Αγγέλων σε πραγματική κόλαση. Το πανηγύρι των κολασμένων, η ατμοσφαιρα μέθης (όπως δήλωσε ένας δημοσιογράφος, με θλίψη, ενώ κατά τη διάρκεια των κινητοποιήσεων ενάντια στον πόλεμο του Κόλπου οι μεθυσμένοι ή μαστουρωμένοι διαδηλωτές αποτελούσαν εξαίρεση, στα γεγονότα του L.A. ήταν ο κανόνας) έγιναν ο στόχος των MASS MEDIA στην Αμερική όπου παρήλασαν ψυχίατροι, βουλευτές, συνταγματολόγοι και δημοσιογράφοι για να δώσουν πανικόβλητοι τις άχρηστες κριτικές και αποτιμήσεις τους.

Η αθώωση των τεσσάρων μπάτσων που ξυλοκόπησαν άγρια το μαύρο Ρόντνεϊ Κινγκ αποτέλεσαν τη σπίθα που πυροδότησε τις πιο άγριες και αυθόρμητες συγκρούσεις των τελευταίων χρόνων στην Αμερική. Την πρώτη νύχτα (29-4) στο L.A. ένα εξαγριωμένο πλήθος από μαύρους, ισπανόφωνους, λευκούς και λίγους Ασιάτες επιτέθηκε στην Αστυνομική Διεύθυνση και στο Δημαρχείο. Συνολικά 4000 κτίρια αποτεφρώθηκαν, αναρίθμητα καταστήματα λεηλατήθηκαν -για μια πιο ταχύρρυθμη και απρόσκοπτη κυκλοφορία των εμπορευμάτων- πάνω από 2000 άνθρωποι τραυματίστηκαν, άλλοι 4000 συνελήφθησαν και οι νεκροί έφτασαν συνολικά τους 55 -εκ των οποίων 22 μαύροι, 18 ισπανόφωνοι (τσικάνος), 9 λευκοί, 4 αγνώστου φυλής και 2 ασιατες.

Η εξάπλωση των ταραχών ήταν άμεση: στο Σαν Φραντσίσκο (30-4) πορεία μαύρων, αναρχικών, φοιτητών και φιλελεύθερων κατέληξε σε λεηλασίες. Στο Μπέρκλεϊ πορεία αποτελούμενη κυρίως από φοιτητές και μαθητές μετατράπηκε σε αντικρατική εξέγερση. Ν. Υόρκη, Ρίβερσάϊντ, Σαν Ντιέγκο, Σαν Χοσέ, Σάντα Κρουζ, Ντένβερ, Μαϊάμι, Τάμπα, Ατλάντα, Μιννεάπολη, Ομάχα, Λας Βέγκας, Ν. Τζέρσεϊ, Μάντισον, Μιλγουόκι αποτέλεσαν πεδία μαχών. Το κοινό στοιχείο σ'όλες τις συγκρούσεις, πέρα από τη βιαιότητά τους, ήταν η μικτή φυλετική σύνθεση των διαδηλωτών και η μεγάλη συμμετοχή των γυναικών, ιδιαίτερα στις λεηλασίες, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των λευκών ήταν φοιτητές και ακτιβιστές.

Όσοι βιάστηκαν να χαρακτηρίσουν εκ του πονηρού τις εξεγέρσεις ζήτημα της καταπίεσης των μαύρων μόνο ή ξαφνιάστηκαν από τη βιαιότητά

Την επόμενη
μέρα, 30/4/92

τους παραβλέπουν τη γενικότερη κατάσταση της νεοφιλελεύθερης κοινωνίας. Με την αποδιάρθρωση του κοινωνικού κράτους τόσο στην Αμερική όσο και στη Βρετανία, το από κάθε άποψη περιθωριοποιημένο 1/3 του πληθυσμού (στο οποίο ανήκει η συντριπτική πλειοψηφία των μαύρων) και αποκλεισμένο από τα "αγαθά" της φιλελεύθερης αγοράς, τα προορισμένα για τα μεσοαστικά στρώματα των 2/3, δεν κάνει τίποτα άλλο την προηγούμενη δεκαετία και στις αρχές αυτής (σε Ευρώπη και Αμερική) από το να ξεσπά με ιδιαίτερη βιαιότητα. Οι οικονομολόγοι και οι πολιτικοί αναλυτές μιλούν για τη δραματική διεύρυνση της οικονομικής ανισότητας στην Αμερική, όπου το 20% των κατώτερων στρωμάτων απορροφά μόλις το 5% του συνολικού εισοδήματος ενώ το 20% στην κορυφή κερδίζει το 42%. Η αυξανόμενη προλεταριοποίηση σε βαθμό εξαθλίωσης μπορεί ν' αποτελέσει την αιτία των συγκρούσεων, όμως η σύνθεση των ταραξιών (όπως έγινε γνωστό από αυτόπτες μάρτυρες) μαρτυρεί μια μεγάλη συμμετοχή εργαζομένων που δεν αρκούνται στα φιχλά του νεοφιλελευθερισμού και τη δυσανεξία τους απέναντι στην αλλοτριωτική διαβίωση στις μεγαλουπόλεις την μετατρέπουν σε όργιο καταστροφής. (Στην Αγγλία, κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων που ξέσπασαν το φθινόπωρο του 85, αρκετοί διαδηλωτές δήλωσαν ότι δεν ήταν μόνο η ανεργία αιτία των γεγονότων αλλά επίσης η ανία και η βαρβαρότητα της καθημερινής ζωής - προς θλίψη βέβαια των διαφόρων αριστερών οργανώσεων, κυνηγών ψηφοφόρων, που έβλεπαν να χάνουν έδαφος, καθώς οι νεαροί εξεγερμένοι δεν τρέφουν πια καμιά αυταπάτη για

το πολιτικό παιχνίδι, τις διαπραγματεύσεις και το "διάλογο").

Ιδιαίτερα για το L.A., μια τερατούπολη όπου το 40% του πληθυσμού είναι λευκοί, το 37,8% ισπανόφωνοι, το 10,5% μαύροι και το 10,2% Ασιάτες, η εξέγερση στο νοτιο-κεντρικό μέρος του δεν ήταν παρά ένα αναμενόμενο, βίαιο ρήγμα στην καθημερινή εξαθλίωση. Η περιοχή αυτή αποτελούσε ανέκαθεν κέντρο βιομηχανικής παραγωγής μέχρι που εδώ και δύο δεκαετίες η αύξηση της φορολογίας και των μισθών ανάγκασε τις βιομηχανίες να μεταφερθούν σε προάστια ή χώρες του τρίτου κόσμου όπου τα κέρδη τους θα ήταν πιο διασφαλισμένα. Η αυξανόμενη αποβιομηχάνιση και οι περικοπές στα κοινωνικά προγράμματα έκαναν την κατάσταση των προλεταρίων της περιοχής αφόρητη. Για να ολοκληρωθεί η εφιαλτική περιγραφή ολόκληρης της πόλης του L.A., ας δώσουμε το λόγο στο J. Friedmann, καθηγητή πολεοδομίας στο U.C.L.A., ο οποίος λέει τα ακόλουθα: "Μαζί με το Τόκιο, το L.A. είναι το πρωταρχικό κέντρο ελέγχου της οικονομίας των ακτών του Ειρηνικού. Ως τέτοιο είναι αποτελεσματικά σχεδιασμένο.

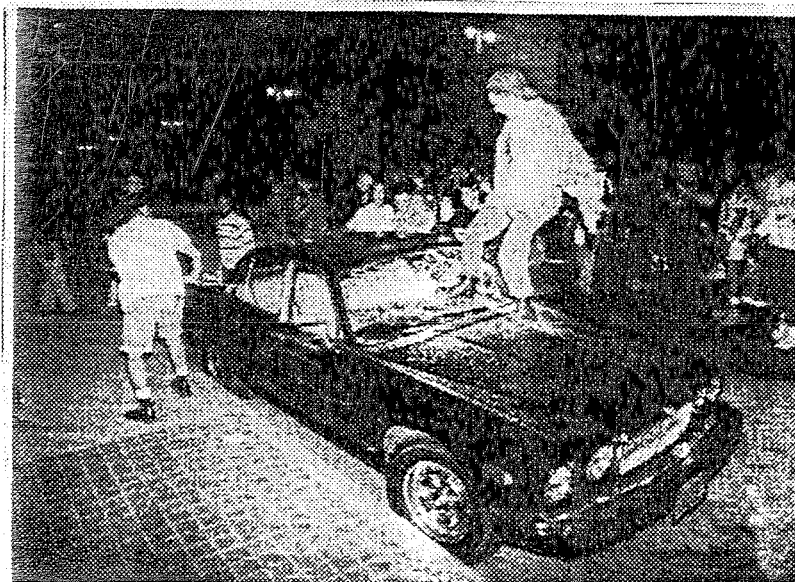
Παιχνίδας με μια πυροβολημένη ταμειακή μηχανή (Watts, 1965)...

Ο στόχος του σχεδιασμού είναι η διευκόλυνση της κίνησης: των αυτοκινήτων στους δρόμους ταχείας κυκλοφορίας, των χρημάτων μέσα στο τραπεζικό σύστημα, των πληροφοριών μέσα από το δίκτυο των υπολογιστών, των ανθρώπων στις ζώνες εμπορίου και ψυχαγωγίας". Σε μια τέτοια πόλη-φασιστική ουτοπία, δομημένη αυστηρά ιεραρχικά, δε μένουν και πολλά περιθώρια για τους -απόκληρους, αυτούς που βρίσκονται στη βάση της πυραμίδας. Η νεανική εγκληματικότητα του L.A. -που για τους "εγκεφάλους" της αστυνομίας η διόγκωση του αριθμού των νεαρών-μέλη συμμοριών σε 100000(!) αποσκοπεί στη δικαιολόγηση της φοβερής βαναυσότητας της αστυνομικής καταστολής απ' την προηγούμενη ήδη δεκαετία- είναι ένας τρόπος προσαρμογής-απάντησης στη βιαιότητα της καθημερινότητας μιας πόλης όπου η ζωή έχει τεθεί στο περιθώριο της διασφάλισης της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Το ζήτημα της βίας που σχετίζεται άμεσα με τις πρόσφατες εξεγέρσεις στο L.A. και τις παλαιότερες στην Ευρώπη είναι αρκετά περίπλοκο. Οι εξεγέρσεις σίγουρα δε μπορεί να περιγραφούν με τρόπο ρομαντικό ή αποθεωτικό. Η κατανόηση και ανάλυση των αντιφάσεων της καθημερινής ζωής -που τη στιγμή των συγκρούσεων παρουσιάζονται ιδιαίτερα έντονες και δραματικές- θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη οργάνωση εκείνων που μέσα από μια επαναστατική προοπτική παλεύουν για την κατάρτιση των εξουσιαστικών και εμπορευματικών σχέσεων. Αναγνωρίζοντας

Παίζοντας με τη φωτιά (Watts, 1992): η κριτική του εμπορεύματος και της πολεοδομίας συνεχίζεται.

τον κυρίαρχο ταξικό χαρακτήρα των συγκρούσεων, που αποδεικνύεται από τη μικτή σύνθεση των εξεγερμένων, δε μπορεί να αγνοηθούν περιπτώσεις ρατσιστικής βίας από τη μεριά των μαύρων -αδιάκριτο συχνά ξυλοκόπημα λευκών- ή σεξιστικής βαναυσότητας (όπως π.χ. περίπτωση βιασμών κατά τη διάρκεια συγκρούσεων στο Brixton το 85). Η χαοτική ή παθολογική συμπεριφορά είναι συχνά αναμεμιγμένη με την ταξική συνείδηση και την επαναστατική πρακτική, κάτι που δεν είναι ακατανόητο αν λάβουμε υπόψη τον αυθόρμητο χαρακτήρα των εξεγέρσεων, ειδικά στο L.A. Είναι δύσκολο μια εξέγερση, ένα βίαιο ρήγμα στην καθημερινότητα, να είναι απαλλαγμένη από τις αντιφάσεις της "φυσιολογικής" ζωής, από τον κυρίαρχο καθημερινά επιβεβαιωμένο κυνισμό του δόγματος "όλοι εναντίον όλων", από την απελπισία εν τέλει που συνυπάρχει σε κάθε σύγκρουση με μια αίσθηση απελευθέρωσης. Όσοι δε αμφισβητούν απεχθάνονται τη βία εν γένει ή εκπλήσσονται μπροστά στην αγριότητα των ταραχών είναι σα να ζητούν να γίνει μια επανάσταση χωρίς να προκληθεί καμιά αναστάτωση, κανένα πρόβλημα, καμιά βίαιη διακοπή της ροής των πραγμάτων.

Όσοι μιλάνε για αυτοκαταστροφικότητα των εξεγερμένων, μια και οι ταραχές έλαβαν χώρα στο νοτιο-κεντρικό L.A., στις γειτονιές που μένουν, είναι σα να θεωρούν ότι πραγματικά όπου είναι αναγκασμένοι να ζουν οι απόκληροι είναι και "δικό" τους μέρος. Άποψη που αγνοεί την ύπαρξη μεγάλων επιχειρήσεων, σούπερ μάρκετς και γενικά καταστημάτων στην ίδια περιοχή. Ειδικά δε για τους νοτιο-κορεάτες, που αποτέλεσαν και έναν από τους στόχους των επιθέσεων, κατέχοντας το εμπορικό κέντρο και τις θέσεις κλειδιά βρισκόνταν σε χρόνια διαμάχη μ' όσους δεν κατέχουν παρά την εργατική τους δύναμη (αν και για πολλούς, λόγω ανεργίας, ούτε αυτό τώρα πια δεν ισχύει). Σχετικά με τις εκδηλώσεις ρατσισμού, σίγουρα κάποιες επιθέσεις θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί αν ήταν λιγώτερο χαοτικές και περισσότερο ταξικά προσανατολισμένες.

Ο ρατσισμός στην Αμερική συνεχίζει να υπάρχει και η κατάσταση των μαύρων γενικά είναι χειρότερη από τη δεκαετία του 60. Δεν πρόκειται όμως για μια κοινωνία που συντηρεί τις αντιθέσεις της βάσει "φυλετικών προκαταλήψεων". Κάτι τέτοιο ίσχυε στις προκαπιταλιστικές κοινωνίες όταν ο φόβος και η περιφρόνηση απέναντι στον "διαφορετικό", τον "ξένο" οδηγούσε στην εκδίωξη του από την κοινότητα. Με την άνοδο του καπιταλιστικού συστήματος ο μυστικιστικός ρατσισμός εμπλουτίζεται, ο "διαφορετικός" αρχίζει να γίνεται αντιληπτός σαν αξιοποιήσιμη εργατική δύναμη. Ο ρατσισμός τους δύο τελευταίους αιώνες ήταν η ιδεολογία που δικαιολογούσε ένα γεωγραφικό καταμερισμό της εργασίας μέσα στην παγκόσμια ιεραρχική εμπορευματική οικονομία· έναν καταμερισμό που αναπαρήγαγε διαρκώς τους "νέγρους" ή τους "λευκούς νέγρους" που χρειαζόταν για να τους αναθέσει τις κατώτερες και πιο φτηνές από άποψη εργατικού κόστους εργασίες. Η σημερινή ταξική καταπίεση των μη-λευκών αποτελεί το πιο πρόσφατο στάδιο μιας μακράς ιστορίας εξαθλίωσης όταν ο ρατσισμός ήταν και νομοθετικά κατοχυρωμένος. Το 1/3 της σημερινής αμερικανικής κοινωνίας, προορισμένο, στα πλαίσια της κρίσης της οικονομίας, να παραμένει περιθωριοποιημένο, είναι ευνόητο να συγκεντρώνει κυρίως όσους ήταν ήδη παραγκωνισμένοι και έτσι αναπαράγεται μέσα από τη φτώχεια τους η ιδεολογία της φυλετικής κατωτερότητάς τους. Το ότι δεν πρόκειται για έναν πόλεμο μεταξύ φυλών το μαρτυρεί -πέρα από τη συμμετοχή πολλών λευκών προλετάριων στα γεγονότα- και η απουσία απ' τις συγκρούσεις των μαύρων μεσοαστών, αυτών των λίγων που κατέφεραν ν' "ανέβουν" κοινωνικά, γιατί οι μαύροι στην πλειοψηφία τους είναι προορισμένοι ν' αντιπροσωπεύουν τη φτώχεια μιας κοινωνίας ιεραρχημένου πλούτου. Ο υπερτονισμός του φυλετικού χαρακτήρα των εξεγέρσεων δεν είναι απλά μια υπερβολή ή μια επιφανειακή εξέταση των γεγονότων, αλλά κάτι που βολεύει πολλούς. Για αρκετούς αριστερούς διανοούμενους το συνεχές πιπίλισμα του ρατσιστικού προβλήματος και ο τονισμός των εθνικών και φυλετικών διαφορών προδίδει τον αφελή ανθρωπισμό της αποψής τους για τη δημιουργία ενός Κράτους που φιλοστοργα, χωρίς πια διακρίσεις, θ' αγκαλιάσει όλες τις ράτσες. Πράγμα που σημαίνει τη διατήρηση του Εθνικού Κράτους έτσι όπως υπάρχει παντού και τον εγκλεισμό φυλών και τάξεων μέσα στα όριά του, μόνο που οι βελτιωτές τον ονειρεύονται με καλύτερους όρους. Ο ρατσισμός όμως και οι τάξεις μπορούν να καταργηθούν ολοκληρωτικά μόνο με το ξεπέραςμα του Εθνικού Κράτους και του καπιταλισμού. Γι' αυτό το λόγο, η επανεμφάνιση του μαύρου εθνικισμού, που ειφράζεται δημόσια από τις βεντέτες του μαύρου θεάματος -είτε σε ήπια μορφή (Spike Lee) είτε σε ακραία (Public Enemy)- αναπόφευκτα θα συντηρεί τους μαύρους της Αμερικής σαν τους αιωνίως "νέγρους" του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. "Οι αμερικάνοι μαύροι δεν έχουν

πατρίδα. Στην Αμερική βρίσκονται στην πατρίδα τους, αλλοτριωμένοι όσο και οι άλλοι αμερικάνοι, με τη διαφορά ότι αυτοί έχουν επίγνωση της κατάστασής τους... Δεν υπάρχει Αφρική γι' αυτούς." (Κ.Δ. τεύχ. ΙΟ-Ι966).

Όσο για τα MASS MEDIA, σίγουρα με τις συγκρούσεις είχαν την καλύτερή τους. Παρουσιάζοντας τις ταραχές σαν πράξεις ζωώδους βαρβαρότητας εστιάζτηκαν στη φυλετική βία επιλέγοντας περιπτώσεις μαύρων να ξυλοκοπούν λευκούς. Επειδή στη θέα αιμόφυρτων μπάτσων σπάνια μπορεί να συγκινηθεί κανείς, η φωτογραφία π.χ. των τριών μαύρων που κλωτσούν έναν έρποντα λευκό επιχειρηματία είχε ένα σαφές μήνυμα για τους μεσοαστούς λευκούς: "Τα μαύρα κτήνη στοχεύουν στην περιουσία σας και σ' εσάς τους ίδιους· κοιτάχτε τι μπορεί να πάθετε και εσείς οι ίδιοι". Το ότι το θέαμα μπόρεσε σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα να πουλήσει την εικόνα των γεγονότων αποδυναμώνοντας τη σημασία τους (βλ. τα μπλουζάκια των θεατών που "επέζησαν των εξεγέρσεων του L.A." και τις ειληθείσες ροκ σταρς για "ειρήνη στο L.A.") δεν κατάφερε να κρύψει τον πανικό των οργανωτών του εξ αιτίας της σφοδρότητας και της καταπληκτικής εξάπλωσης των ταραχών. Ο Μπους συμεριζόμενος "την αποκαρδίωση και την αγωνία των αδικημένων" έστειλε το στρατό του, με την πολύτιμη πείρα που είχε αποκτήσει από την επέμβαση στον Παναμά, για να καταδικάσει και έμπρακτα τη "μισαλλοδοξία" και ο Κλίντον καλούσε "το λαό του" να προσευχηθεί για την εξάλειψη "του κακού και του μίσους που κυβλεύει τις ψυχές των ανθρώπων".

Το πιο ελπιδοφόρο όμως μήνυμα αυτών των ταραχών είναι ότι οι ειληθείσες των μαύρων ηγετών για αποκατάσταση της τάξης πέρασαν στο κενό. Ο μαύρος δήμαρχος του L.A. επικαλούμενος τον M. Luther King και το συμβούλιο των μαύρων πολιτικών ηγετών που τελικά ζήτησαν την επέμβαση των ομοσπονδιακών αρχών επιστρατεύτηκαν αρχικά για να κατευνάσουν τα πνεύματα, αλλά πια δε συγκίνησαν κανένα.

Οι συγκρούσεις δεν σταμάτησαν στις αρχές του Μάη. Στις 14/6 στο Σικάγο ο πανηγυρισμός στο δρόμο για την κατάκτηση του πρωταθλήματος από την τοπική ομάδα μπάσκετ-μπωλ μετατράπηκε σε εξέγερση που εξαπλώθηκε απ' τα μαύρα γκέτο και το κέντρο μέχρι την μεγαλοαστική συνοικία του Λέϊκ Μίτσιγκαν. Την ίδια μέρα στο θέρετρο Μπελμάρ του Νιου Τζέρσεϊ μια ραπ συναυλία ανέβασε το κέφι κατακόρυφα και οδήγησε σε εξέγερση.

Μάλλον βρισκόμαστε στις αρχές ενός θερμού καλοκαιριού που θα κρατήσει πολλούς μήνες. Όλα δείχνουν ότι οι εξεγέρσεις στις αμερικάνικες πόλεις θα επιφέρουν και άλλες και θ' αφήσουν βαθιά ίχνη στην κοινωνία. Οι εξεγερμένοι της Αμερικής εξάλλου δεν είναι μόνοι.

7/92

Γκαράντς

θέσεις

για

το

μικροαστισμό

&

την

αντικουλτούρα

στην

Ελλάδα

1

Ο μικροαστισμός επέβαλλε την παρουσία του σε μια περίοδο της ελληνικής ιστορίας σαν σκέψη της ανοικοδόμησης ενός κόσμου· ενός κόσμου που τώρα μόλις αρχίζει να μετασχηματίζεται εναντίον του μπροστά στα μάτια μας.

2

Ο ΟΟΣΑ, το ΔΝΤ, η ΕΟΚ, οι τεχνοκράτες του ΠΑΣΟΚ, της ΝΔ και του ΣΥΝ, οι κοινωνιολόγοι, οι αριστεριστές και οι οικολόγοι αισθάνονται την ίδια οργή: ποτέ μια τόσο συντηρητική ιδεολογία, που εκδηλώθηκε σε μια εποχή που φαινόταν σε παγκόσμιο επίπεδο να είναι ιδιαίτερα εχθρική απέναντί της, δεν επιβεβαίωσε για τόσο μακρύ χρονικό διάστημα την ηγεμονία της στην πάλη των ιδεών, αυτό το προϊόν της ιστορίας των ταξικών αγώνων. Από την πλευρά τους, οι πειθήνιοι αριστεροί διανοούμενοι, που βρισκόνταν τη δεκαετία του 70 στην αρχή της καριέρας τους, θεώρησαν υποχρέωσή τους να μεταμφιεστούν σε φανατικούς πολέμιους της μόνο και μόνο για να αποδείξουν έτσι πως ήταν ικανοί να κατανοήσουν τα ιστορικά αδιέξοδα της τάξης από την οποία προέρχονταν. Εάν μπορεί να καταγγέλεται από τόσους πολλούς η διάχυτη επιρροή του μικροαστισμού, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτός ο ίδιος δεν είναι παρά συμπυκνωμένη έκφραση μιας ιστορικής πρακτικής που βρίσκεται παντού στην Ελλάδα,

3

Ο μικροαστισμός υπήρξε η ιδεολογία των προλεταριοποιημένων κοινωνικών στρωμάτων της κατοχής και του εμφύλιου. Ό,τι μπορεί να περι-

γραφεί με την έκφραση "κοινωνική κρίση" στη δεκαετία του 40 είναι η καταστροφή των μικροϊδιοκτητών της πόλης και της υπαίθρου καθώς και η εξαθλίωση της εργατικής τάξης από τον πόλεμο και την πείνα. Ο ξεσηκωμός αυτών των στρωμάτων, που προκάλεσε μια πρωτοφανή διεθρυνση της βάσης του ΚΚΕ και του ΕΑΜ, ο εκφυλισμός της ταξικής πάλης σε σταλινική καθοδήγησης ανταρτοπόλεμο και η επικράτηση του "Εθνικού" επί του "Δημοκρατικού" στρατού είχαν σαν τελική συνέπεια τη δημιουργία του κράτους της Δεξιάς. Μέσα απ' τα συντρίμια του εμφύλιου αναπαράγεται εν νέου η "συντηρητική" αστική τάξη και μπαίνουν τα ιστορικά θεμέλια αυτού του πνεύματος που χαρακτηρίζει την Ελλάδα μέχρι σήμερα.

4

Όντας διαιρεμένες σε "βασιλόφρονες συντηρητικούς" και "δημοκράτες προοδευτικούς", η κρατική και η αστική τάξη στην Ελλάδα παρουσιάστηκαν ανίκανες να προωθήσουν κάποια αξιόλογη φάση εκβιομηχάνισης της χώρας. Η πολιτική αστάθεια στην Ελλάδα από τις αρχές του αιώνα είναι το πιο εμφανές αποτέλεσμα αυτής της αδυναμίας της άρχουσας τάξης να οργανώσει ορθολογικά τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και τον καταμερισμό της εργασίας έτσι ώστε να μπορέσει να συνδεθεί με την πορεία ανάπτυξης του δυτικο-ευρωπαϊκού καπιταλισμού. Όλες οι προσπάθειες του "προοδευτικού" τομέα της προσκρούουν, κατά τη διάρκεια του αιώνα, πάνω στην αστική τάξη που είναι προσκολλημένη σε προβιομηχανικές μορφές συσσώρευσης πλούτου (τράπεζες, εμπορική ναυτιλία, δημόσια έργα), την άνοδο του εργατικού κινήματος και των λαϊκίστικων πολιτικών κομμάτων και τη ξένη επέμβαση. Η μαζική στρατιωτική και οικονομική βοήθεια από το εξωτερικό υπήρξε ένας σημαντικός παράγοντας της νίκης της "συντηρητικής" άρχουσας τάξης που παραδοσιακά στηριζόταν στους μικροϊδιοκτήτες ψηφοφόρους της.

5

Η πολιτική επιλογή της πρώιμης ελληνικής κρατικής τάξης το Ι9^ο αι. να δημιουργήσει ένα έθνος μικροϊδιοκτητών αποσκοπούσε αφ' ενός μεν στο ν' ανταμείψει τη συμμετοχή των αγροτών και των πολεμιστών στον αγώνα της ανεξαρτησίας και να εξασφαλίσει υποστηρικτές του Εθνικού Κράτους, αφ' ετέρου δε να μειώσει τη δύναμη των γαιοκτημόνων (προεστών). Η πολιτική επιλογή της μεταπολεμικής άρχουσας τάξης ν' ανασυστήσει και να επεκτείνει τη μικροϊδιοκτησία στις πόλεις δεν υπήρξε παρά αναγκαστική απόρροια των οικονομικών επιλογών της. Όντας, στην αστική της πτέρυγα, μια τάξη "δοσέλογων", "μαυραγοριτών" και "κλεπτοκρατών" - για να θυμηθούμε εδώ κάποιους όρους της λαϊκίστικης αριστεράς - αποσκοπεί στον εύκολο πλουτισμό που επιφέρουν οι εμπορικές επιχειρήσεις, τα δη-

μδσια έργα υποδομής (ενέργεια, μεταφορές, επικοινωνίες), οι οικοδομικές δραστηριότητες και ο κρατικός έλεγχος του τραπεζιτικού συστήματος. Το μικρό μέγεθος της αγοράς -ελλείπει ισχυρού βιομηχανικού τομέα και υψηλών ημερομισθίων- επιτρέπει τη δημιουργία ενός σταθερά αυξανόμενου ποσοστού αυτοαπασχολούμενων που αναλαμβάνει να προμηθεύει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που δε μπορούν να προσφέρουν η υπανάπτυκτη βιομηχανία και οι υποτυπώδεις κρατικές υπηρεσίες.

6

Το μεταπολεμικό Κράτος είναι ένα αστυνομικό Κράτος που συντηρεί έντονα το εμφυλιοπολεμικό κλίμα. Βασίζεται στο στρατό, στη μπατσαρία, στο χαφιεδισμό, στη διδγκωση της "ημετέρας" δημοσιουπαλληλίας και τον αντικομμουνισμό, που συνεπάγεται το κυνήγι των σταλινικών. Όσοι από τους αριστερούς δεν μεταναστεύουν, αναγκαστικά, μετά τον εμφύλιο, μπορούν ν' αποφύγουν την προλεταριοποίηση μόνο μέσω των δηλώσεων μετάνοιας που τους επιτρέπουν την είσοδο στο δημόσιο ή την απόκτηση άδειας για μαγαζί. Αυτός είναι σχεδόν ο μόνος τρόπος μετεξέλιξής τους σε μικροαστούς. Είναι γεγονός ότι μέχρι τη μεταπολίτευση αντιμετώπιζονται σα πολλότες β' κατηγορίας. Είναι κυρίως μετά το 74 που οι αριστεροί μπορούν και αυτοί να συμμετέχουν στην "ανάπτυξη", ή τουλάχιστον στις συζητήσεις γύρω απ' αυτήν μια και κάτι τέτοιο βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία τόσο με το δράμα της ηγεσίας της αριστεράς του 45 για εκβιομηχάνιση της χώρας όσο και με τις σημερινές της καταδίκες του μικροαστισμού. Η τραγωδία της βάσης του ΚΚΕ είναι ότι ο επί πολλά χρόνια παραμερισμός τους από το δημόσιο, οι εναντίον τους διώξεις και οι συνακόλουθες ανάγινες επιβίωσης τους ώθησαν στην υιοθέτηση μιας αυστηρής εργασιακής ηθικής (σιληρή δουλειά και "τίμιο" κέρδος), την οποία αντιπαρέθεταν στους κομμυναδδρους αστούς και μικροαστούς και η οποία τους καθιστούσε μια ι-δανική στρατιά πειθήνιων εργαζομένων για ένα πιθανό εκσυγχρονισμό του κεφαλαίου.

7

Η μετανάστευση των αγροτών παίρνει από τη δεκαετία του 50 τη μορφή της μαζικής εξόδου. Οι αριθμοί είναι αποκαλυπτικοί όσον αφορά τους ρυθμούς αστικοποίησης: οι αγρότες που το 1951 αποτελούν το 55% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού έχουν μειωθεί το 1981 στο 25%. Το 14% του πληθυσμού μεταναστεύει από το 1955 μέχρι το 1974 προς τις πόλεις του εσωτερικού και του εξωτερικού (από τους δεύτερους μόνο το 30% επιστρέφει). Πάνω από 1,5 εκατομμύριο αγρότες εγκαταλείπουν τα χωριά λόγω ανέχειας. Με τη μετανάστευση προς το εξωτερικό, θεσμοθετημένη και οργανωμένη συστηματικά από το Κράτος, αφ' ενός μεν αποφεύγεται η

γενικευμένη, τριτοκοσμικού τύπου εξαθλίωση, αφ' ετέρου εξαγονται οι κοινωνικές συγκρούσεις. Η πλεονάζουσα εργατική δύναμη καταφεύγει στην Αμερική και τη Γερμανία απαλλάσσοντας το ελληνικό Κράτος από την παρουσία της. Παράλληλα συντηρείται και αναπαράγεται, μέσω των εμβασμάτων των μεταναστών, η μικροϊδιοκτησία τόσο της υπαίθρου όσο και της πόλης, ενώ δεν παρατηρείται από τη μεριά του Κράτους καμία τάση συγκεντρωποίησης της αγροτικής ιδιοκτησίας.

8

Ο εκχρηματισμός της αγροτικής οικονομίας μέσω της δανειοδότησης και της φορολογίας, η επέκταση του κρατικού εκπαιδευτικού δικτύου, οι διαδικασίες της μετανάστευσης και της εξωγαμίας και, αργότερα τη δεκαετία του 70, η εισβολή του μαζικού τουρισμού και της τηλεόρασης, εδραιώνουν την εξάρτηση της υπαίθρου από την πόλη, ανατρέπουν τις παραδοσιακές κοινωνικές πρακτικές και ωθούν τους αγρότες να ενσωματωθούν στον αστικό τρόπο ζωής. Η εκπαίδευση που ανέκαθεν λειτουργούσε σαν δίαυλος διοχέτευσης των αξιών της εν Αθήναις εγκατεστημένης κυρίαρχης τάξης, προωθούσε την εξιδανίκευση της διανοητικής εργασίας και της "πνευματικής καλλιέργειας" εις βάρος της χειρωνακτικής και ιδιαιτέρως της αγροτικής εργασίας. Η χρήση στρατιωτικής βίας, η κατάργηση του εθιμικού δικαίου και η επιβολή του αστικού, σε συνδυασμό με τους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς, είχαν αρχίσει, ήδη προπολεμικά, να καταστρέφουν ό,τι αποτελούσε γνώρισμα των τοπικών και μειονοτικών πολιτισμών της χώρας. Από τη σταδιακή διάλυση κάθε μορφής αγροτικής συλλογικότητας σε απομονωμένα νοικοκυριά, από το χαρακτηρισμό κάθε εθίμου, γλώσσας, διαλέκτου και τρόπου συμπεριφοράς ως βαρβαρικού και οπισθοδρομικού, οι αγρότες σιγά-σιγά οδηγήθηκαν στην πολυτιστική τους αυτοαναίρεση. Η απόκτηση εκπαίδευσης στη συνείδηση του αγρότη ισοδυναμεί με ευκαιρία κοινωνικής ανόδου και πρόσβασης στα "αγαθά του πολιτισμού". Και αν αυτό για τους ενήλικες της δεκαετίας του 50 είναι αδύνατο, θα στερηθούν τα πάντα προκειμένου τα παιδιά τους ν' ανέβουν κοινωνικά. Είναι πασίγνωστη σήμερα η μεγάλη πρόσβαση των παιδιών των αγροτών στην πανεπιστημιακή παιδεία τις τελευταίες δεκαετίες και μέσω αυτής η διοχέτευσή τους στην μικροαστική τάξη των δημοσίων υπαλλήλων και "ελεύθερων" επαγγελματιών.

9

Η αναζήτηση ατομικών λύσεων στην ανασφάλεια και τη μιζέρια της αγροτικής ζωής εντάσσει τα απομονωμένα νοικοκυριά στο διεθνή κύκλο του κεφαλαίου. Η ενσωμάτωση στο καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και τη μαζική κουλτούρα των πόλεων κάνει αδύνατη την επαναρροή του αποδημή-

σαντος πληθυσμού στα αρχικά του πλαίσια. Οι παλινοστούντες μετανάστες επενδύουν το μεγαλύτερο μέρος των αποταμιεύσεών τους σε σύμβολα επιτυχίας και κοινωνικής ανόδου (καινούργιο σπίτι στο χωριό ή στην πόλη, αυτοκίνητο, έγχρωμη τηλεόραση, πλήθος gadget). Δεν επιχειρούν να επανενταχθούν στην αγροτική ζωή αλλά ν' αποκτήσουν μια μικροαστική ύπαρξη μέσω, συνήθως, κάποιας μικρής επιχείρησης (κατάστημα, ταξί . . .) και η περίπτωση οικονομικής αποτυχίας τους οδηγεί συχνά στην επαναμετανάστευση. Ο εσωτερικός μετανάστης, από την άλλη, θεωρεί τη μισθωτή εργασία στην πόλη σαν μια αναγκαστική προσωρινή φάση που ίσως του επιτρέψει κάποτε "να κάνει μια δική του δουλειά".

10

Ενώ οι προκαπιταλιστικές κοινωνικές σχέσεις διαλύονται σ' ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, μετά τον πόλεμο, και το πλεονάζον εργατικό δυναμικό μεταναστεύει αυτό δεν επιφέρει γενική κεφαλαιοποίηση της εργασίας αλλά μονάχα τη δημιουργία πόλων καπιταλιστικής ανάπτυξης. Οι περιφερειακές διαφορές στην Ελλάδα είναι εμφανέστερες απ' οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Το 70% της βιομηχανίας και το σύνολο σχεδόν των κρατικών υπηρεσιών είναι, στα μέσα της δεκαετίας του 60, συγκεντρωμένα στην πρωτεύουσα. Η αυξανόμενη παρέμβαση του Κράτους στη βιομηχανική παραγωγή περιορίζεται στη χρηματοδότηση τομέων που είναι κατακερματισμένοι σε μικρές μονάδες εισαγόμενης χαμηλής τεχνολογίας και εντατικοποίησης της εργασίας. Η βιομηχανία είναι στο μεγαλύτερο της μέρος προσανατολισμένη στη παραγωγή ελαφρών καταναλωτικών προϊόντων και οικοδομικών υλικών. Έτη φωτός μακριά από τις διεθνείς νόρμες παραγωγής, το κύριο "συγκριτικό πλεονέκτημα" της ελληνικής καπιταλιστικής ανάπτυξης είναι η φτηνή εργατική δύναμη, εγγυημένη από την αντισυνδικαλιστική νομοθεσία και τον πλήρη έλεγχο της ΓΣΕΕ και των εργατικών κέντρων από το υπουργείο Εργασίας. Οι μισθοί την περίοδο 1958-73 βρίσκονται κάτω από τα όρια ικανοποίησης των στοιχειωδών αναγκών και συμπληρώνονται από οικογενειακές και μικροεμπορευματικές ασχολίες, πράγμα που κάνει τους εργάτες να είναι στην τσίλια να την κοπανήσουν από το εργοστάσιο μόλις κάτσει κάποια "καλή" περίπτωση αυτοαπασχόλησης. Αντιμετωπίζοντας τον εργατικό μισθό σαν κόστος και μόνον, οι Έλληνες καπιταλιστές βρίσκονται μακριά της σκέψης των οικονομολόγων της Δύσης - που αντιμετωπίζουν τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας σαν "ένα μηχανισμό μακροοικονομικής ρύθμισης της μαζικής παραγωγής και κατανάλωσης" - και αναγκαστικά ωθούν το Κράτος στη λήψη μέτρων για την άνοδο των εισοδημάτων των μικροαστών. Ο τρόπος που διάλεξε το ελληνικό Κράτος για να εντάξει την Ελλάδα στο διεθνή κύκλο του κεφαλαίου (αυταρχική μείωση της τιμής των αγροτικών προϊόντων, χαμηλά ημερομίσθια,

διευκόλυνση μετανάστευσης, δανειοδότηση μιας εισοδηματικής αστικής τάξης, απαλλαγή των μικροαστών απ' τη φορολογία ώστε ν' ανέλθει η καταναλωτική τους δύναμη) οδήγησε, στη περίοδο μέχρι το '74, τους εργάτες και τους αγρότες στο ρόλο του αχθοφόρου της οικονομικής ανάπτυξης των αστών και των μικροαστών.

11

Οι κοινωνικές αντιθέσεις εκρήγνυνται με τρόπο δραματικό στη δεκαετία του '60. Η άνοδος στην εξουσία της "εκσυγχρονιστικής" πτέρυγας της άρχουσας τάξης το 1964 και η σχετική φιλελευθεροποίηση του πολιτικού καθεστώτος από το βεζινελικό κόμμα του γερο-Παπανδρέου, επιτρέπουν μια πρωτοφανή αναζωπύρωση των εργατικών και αγροτικών κινητοποιήσεων. Η Αθήνα και το Λαύριο του 1964-66 συγκλονίζονται από τις μεγαλύτερες, σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταπολεμικές απεργίες. Η δξυση των ταξικών αγώνων και η μετατόπιση του εκλογικού σώματος προς τα αριστερά αναγκάζει την "συντηρητική" άρχουσα τάξη ν' ανατρέψει τον Παπανδρέου. Η στρατιωτική χούντα που παίρνει την εξουσία ένα μήνα πριν τις εκλογές του 1967 βάζει τέλος στις ανησυχίες των ΗΠΑ, της Δεξιάς και των βιομηχάνων που έβλεπαν τις επερχόμενες εκλογές σαν την απαρχή ενός δεύτερου κύματος διασάλευσης της καπιταλιστικής ομαλότητας. Η ανάσχεση του κινδύνου της προλεταριακής ανάκαμψης είναι ολοκληρωτική.

12

Η δικτατορία υπογραμμίζει την προσπάθεια της "συντηρητικής" παράταξης να διατηρήσει την κοινωνική τάξη πραγμάτων ως είχε. Με τη χούντα το ιδιόμορφο "οικονομικό θαύμα" του Κράτους της Δεξιάς φτάνει στο απόγειό του σε κάθε τομέα: ταχύρρυθμη βιομηχανική ανάπτυξη και επέκταση των τραπεζιτικών και εφοπλιστικών επενδύσεων, που συνεπάγεται ραγδαία αύξηση των μισθωτών (το 1971 αποτελούν το 43% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού από 34% το 1961) αλλά και ταυτόχρονη διεύρυνση των μικροϊδιοκτητών της πόλης και των αυτοαπασχολούμενων χάρη στον κατακερματισμό της ιδιοκτησίας που προκαλεί ο οικοδομικός παροξυσμός της περιόδου. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των τελευταίων μεταφράζεται σε αυξανόμενη κατανάλωση και αποταμίευση και προϋποθέτει τον αποκλεισμό των εργατών και αγροτών από το μικροαστικό όνειρο λόγω της συνεχούς συμπίεσης των εισοδημάτων τους. Η πάλη των τάξεων στην Ελλάδα ωθούσε διαρκώς το Κράτος ν' αναζητά τη νομιμοποίησή του από τα μικροαστικά στρώματα. Αν οι τελευταίοι δέχονται να καταναλώνουν με αντίτιμο να μπουν οι κατώτερες τάξεις στο γύφο, αυτό δε σημαίνει πως αρκούσε η δική τους συναίνεση για τη διατήρηση του στρατιωτικού καθεστώτος.

13

Μετά από έξι χρόνια ηγεμονίας η χούντα φαντάζει σαν τερατώδης αναχρονισμός. Η επιθυμία της αστικής τάξης να ενσωματώσει πλήρως το εθνικό κεφάλαιο στο δυτικοευρωπαϊκό καπιταλιστικό σύστημα, μέσω της εισόδου της χώρας στην ΕΟΚ, την αποξενώνει διαρκώς από τους στρατιωτικούς. Στη προσπάθειά τους να φιλελευθεροποιήσουν το καθεστώς, οι αστοί και οι πολιτικοί ηγέτες, είχαν τη συμπαράσταση του φοιτητικού κινήματος του 1973. Οι φοιτητές που έβλεπαν τους εαυτούς τους σαν μελλοντικούς κομματάρχες, διανοούμενους και τεχνοκράτες αντιλαμβάνονταν τη δικτατορία σαν εμπόδιο στην πορεία του "εκσυγχρονισμού". Το εθνικό-δημοκρατικό πάρτυ χάλασε η βίαιη κίνηση του αθηναϊκού προλεταριάτου στους δρόμους. Έχοντας αποκτήσει κακές συνήθειες ήδη από τη δεκαετία του 60 επιτέθηκαν σε υπουργεία, τράπεζες και αστυνομία μετατρέποντας τη δημοκρατική φοιτητική διαμαρτυρία σε άγριο ταξικό αγώνα. Μετά τη σφαγή του Πολυτεχνείου ήταν πλέον εμφανές ότι η δικτατορία δε μπορούσε να εγγυηθεί κανέναν έλεγχο πάνω στο προλεταριάτο. Για να προκαταλάβει την εμφάνιση μιας γενικευμένης κοινωνικής ανατροπής, η ίδια άρχουσα τάξη που κάποτε εναπόθεσε τις ελπίδες της στη στρατιωτικοποίηση των κοινωνικών σχέσεων, τώρα ανακαλύπτει εσπευσμένα ότι η Ελλάδα είναι το "λίγνο της δημοκρατίας". Επαναφέροντας τον Καραμανλή, το Κράτος της Δεξιάς αναλαμβάνει επίσημα την αυτομεταρρύθμισή του.

14

Από τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης ο καπιταλιστικός "εκσυγχρονισμός" αποδεικνύεται wishful thinking. Τα μόνα κοινωνικά μέτρα που αναγκάζεται -λόγω ΕΟΚ και κοινωνικών αγώνων- να πάρει η κυβέρνηση της Δεξιάς (αύξηση αμοιβών και αδειών, πενθήμερο) καταλήγουν να γίνουν η ταφόπετρα της βιομηχανικής αστικής τάξης. Αν και η νομιμοποίηση του ΚΚΕ αποσκοπούσε στο να του δώσει τη δυνατότητα να συγκροτήσει μια αρίστερη συνδικαλιστική αστυνομία στα εργοστάσια, οι υπηρεσίες που αποκομίζει το καθεστώς από τους σταλινικούς είναι πενιχρές. Οι πρώτοι απέναντι στους οποίους αντιπαρατίθεται το βιομηχανικό προλεταριάτο στις άγριες απεργίες της περιόδου 1974-77 είναι οι συνδικαλιστές του ΚΚΕ. Με αιχμή του δόρατος τους νεαρούς ανειδίκευτους εργάτες το προλεταριάτο αρνείται να παραμείνει ο χαμάλης της "ανάπτυξης" και το μοναδικό "πλεονέκτημα" της ελληνικής βιομηχανίας -η φτηνή, πειθαρχημένη εργατική δύναμη- πάει περίπατο. Στο τέλος της δεκαετίας του 70 η διεθνής κρίση της οικονομίας, η σταδιακή εξασθένηση των άδηλων πόρων (μεταναστευτικά και ναυτιλιακά εμβάσματα), η μετατροπή των μισών πε-

ρίπου βιομηχανιών σε ζημιολόγους φέρνουν δάκρυα στα μάτια κάθε αληθι-
νά ευαίσθητου οικονομολόγου και σηματοδοτούν το τέλος του μεταπολεμι-
κού "οικονομικού θαύματος". Από τις αρχές της δεκαετίας του 80 μια α-
νερχόμενη κοινωνική δύναμη θα δώσει το στίγμα της εποχής. Οι μικροαστοί.
Οι αυτοαπασχολούμενοι και οι μικροϊδιοκτήτες δεν είχαν πάψει όλα αυτά
τα χρόνια να αυξάνονται με ρυθμούς μεγαλύτερους από αυτούς των μισθω-
τών. Αν και οι μισθωτοί το 1981, χάρη στην επέκταση του τριτογενούς το-
μέα, αποτελούσαν πια το 48% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, οι αυτο-
απασχολούμενοι από 14% το 1961 ήταν πια το 27% του πληθυσμού, την ίδια
στιγμή που στη δυτική Ευρώπη είχαν σχεδόν εξαφανιστεί και η συντρι-
πτική πλειοψηφία του εργαζόμενου πληθυσμού είχε μετατραπεί σε μισθω-
τους. Η συμπίευσή τους με τη ραγδαία αναπτυσσόμενη επαγγελματική κλά-
σα της εποχής, τα κομματόσκυλα του ΠΑΣΟΚ και της "ανανεωτικής" αρι-
στεράς, την παλιά φοιτητική γενιά του Πολυτεχνείου και των Ιουλιανών,
θα φέρει το 1981 το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Αν ο αστικός εκσυγχρονισμός
είναι προσωρινά αδύνατος, τότε, προς το παρόν, ζήτω ο λαϊκισμός!

15

Η ενσωμάτωση μεγάλου μέρους του πληθυσμού στη μικροαστική τά-
ξη ευνόησε την εξαπλώση της ιδεολογίας της σ' όλα τα κοινωνικά στρώμα-
τα. Η ήδη δύσκολα προσδιορίσιμη και ανομοιογενής μικροαστική τάξη, με
την έντονη κινητικότητα που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία, διευ-
ρυνόμενη εγκοιλώνεται ακόμα και μέλη της εργατικής τάξης. Είπαμε ήδη
ότι ένας εργάτης μπορεί να συμπληρώνει το εισόδημά του με μικροεμπο-
ρευματικές ασχολίες, ενώ είναι γνωστό το φαινόμενο της μετατροπής των
μαστόρων του 50 σε εργολάβους τη δεκαετία του 60. Κάτω από τέτοιες
συνθήκες η ταξική συνείδηση ακροβατεί. Επόμενο η ταξική ανάλυση που
επιχειρούμε εδώ να μην προσφέρει καμιά αμετακίνητη βεβαιότητα σχε-
τικά με το "επαναστατικό υποκείμενο". Άλλωστε καμιά κοινωνική τάξη
δε μπορεί να θεωρείται εκ των προτέρων επαναστατική ή μη. Αντίθετα,
κάθε κοινωνική τάξη ορίζεται ιστορικά, με βάση τι μπορεί να κάνει ή να
θέλει. Η ταξική ανάλυση εξετάζει το συλλογικό είναι και γίνεσθαι κά-
θε τάξης βάσει των αγώνων της και της προοπτικής τους. Και υπ' αυτό το
πρίσμα, τι μπορεί να θέλουν οι μικροϊδιοκτήτες ή οι "ελεύθεροι" επαγ-
γελματίες; Τι μπορεί να τους κάνει να εξεγερθούν; Κάποιο μέτρο της κυ-
βέρνησης που τους θίγει, οικονομικό πάντα· τα προβλήματα δε μπορούν να
τεθούν στο βάθος τους· οι συγκρούσεις είναι -όταν υπάρχουν- μεταξύ
αυτών και κάποιου "κακού" υπουργού που πάει ενάντια στα συμφέροντά
τους. Δε μπορούν ν' αντιληφθούν τις ουσιαστικές λειτουργίες του Κράτους
γιατί δε μπορούν να ξεπεράσουν τα όρια που η "δική τους" δουλειά επι-
βάλλει στη ζωή τους.

Στη μεταπολεμική Δύση ο καπιταλισμός, μέσα από τον ανανεωμένο καταμερισμό της εργασίας που επέβαλλε η συγκεντρωποίηση του κεφαλαίου, αποσύνθεσε το στρώμα των παλιών *petit - bourgeois* που είχαν τον έλεγχο των μέσων της εργασίας τους (ανεξάρτητοι τεχνίτες, μαγαζάτορες κλπ.) Στην Ελλάδα "νάτοι, πετιούνται από ξαρχής" και, αν και απειλούμενοι, όχι απλώς επιβιώνουν αλλά κάνουν την ιδεολογία τους κυρίαρχη και, επομένως, την ενασχόληση μαζί τους απαραίτητη αφετηρία κάθε σύγχρονης επαναστατικής ανάλυσης.

Ας δούμε από πιο κοντά τα στοιχεία που συνθέτουν το πορτραίτο αυτής της τάξης. Όταν το Κράτος εγγυάται την ασφάλεια των συμφερόντων τους η δουλοπρέπεια τους γίνεται κρατικισμός· όταν τα συμφέροντά τους απειλούνται γίνονται εχθρικοί απέναντί του. Στην πρώτη περίπτωση οδηγούνται σ' ένα φανατικό εθνοκεντρισμό· στη δεύτερη σ' έναν συγκρατημένο αντικρατισμό, που είναι διάχυτος άλλωστε σαν αίσθηση στην ελληνική κοινωνία. Αναπόφευκτα αυτή η αμφιθυμία απέναντι στην εξουσία - γλύψιμο, γκρίνια, αγανάκτηση και αμφισβήτηση, που συχνά παραπέμπει στο γνωστό ρητό για τον ελληνικό τράχηλο και το ζυγό - εκφράζεται από το διαρκές μπαλαντζάρισμά τους ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα, μέσα στα οποία, όποια κι αν είναι η ετικέττα τους, αισθάνονται σαν το σπίτι τους. Στην Ελλάδα κάθε μαγαζάκι είναι μικρογραφία της Βουλής, η αθλιότητα της πολιτικής μεταφέρεται στο μικρόκοσμο και η απέραντη πολιτικολογία φαντάζει σα ψυχολογική αναπλήρωση της έλλειψης συλλογικότητας που προκαλεί η αναπόφευκτη ιδιώτευση του μικροαστού.

Πάντως, για να είμαστε δίκαιοι, ο μικροαστός δε θέλει να έχει μόνο πολιτική άποψη αλλά και αισθητική. Το σκυλάδικο, που αρχίζει ν' "ανθίζει" από τα μέσα της δεκαετίας του 70 για να φτάσει στο αποκορύφωμα των καλλιτεχνικών του επιτευγμάτων στις μέρες μας, είναι ο καθρέφτης των ψυχικών του ανατάσεων. Όπως είπε η "Ομάδα συνοδοιπόρων στο σκοτεινό θάλαμο της γης" η μόνη συγκίνηση που ο μικροαστός γνωρίζει στη ζωή του είναι η "Ταραχή" του Λε Πα. Οι δρόμοι πάνω στους οποίους τσουλάει το τετράτροχο φέρετρό του διασχίζουν άθλιες πολιτείες από μπετόν, αισθητική αντανάκλαση της νοοτροπίας του "να πιάσει τη καλή". "Κάμετέ του τόπο", θάλεγε ο Λασκαράτος, "το πουλάρι κλωτσάει". Στην παλαιότερή του εκδοχή ήταν ένας φιλήσυχος και κοινότυπος οικογενειάρχης, δεμένος με τις παραδοσιακές αξίες της ηθικής, της εργασίας, της τάξης, της οικογενειακής γαλήνης και της χριστιανικής πίστης. Όταν στη διάρκεια της δεκαετίας του 70 η αναπτυσσόμενη καταναλωτική μαζική κουλτούρα έστησε τα πρότυπά της πάνω στις ευνοησιμμένες επιθυμίες του είδαμε όλη τη φρικαλεότητα που μπορεί να εμπεριέχει ένα σύνθημα σαν το "η φαντασία στην εξουσία" όταν αποιόβεται από τους ταξικούς αγώνες που το ενέπνευσαν και γίνεται *motto* της διαφήμισης.

Η μαζική ψυχολογία του καταναλωτισμού γίνεται κατανοητή όταν εξετά-
ζουμε τις μύχιες επιθυμίες αυτών που καταλαμβάνονται από το μικροασ-
τικό όνειρο. Είναι το κοινό δράμα της επιτυχίας που προσπαθεί να υπερ-
βεί τις ταξικές διακρίσεις. Όταν η ταξική υπερπήδηση γίνεται όλο και
πιο δύσκολη ή και αδύνατη, τότε η αύξηση της κατανάλωσης έρχεται ν'
αναπληρώσει το κενό που δημιουργεί η απογοήτευση λόγω περιορισμών.
Μέσα από την κατανάλωση ο επίδοξος μικροαστός αποκτά υπόσταση και στα-
tus, ξεπερνά τις στερήσεις που βίωσε. Στον πολύχρωμο κόσμο των εμπορευ-
μάτων και των στυλ ζωής βρίσκει μια ταυτότητα ετοιμοπαράδοτη για να
επιδείξει σ' αυτούς που ακόμα δεν "τα κατάφεραν", μια ταυτότητα που έρ-
χεται να πάρει τη θέση μιας άλλης, που φανέρωνε έναν πιο πλήρη άνθρω-
πο. Οι φωνές στη γειτονιά αυτών που παλιότερα μπορούσαν να συναντηθούν
και να μιλήσουν κλειδώθηκαν στα διαμερίσματα μιας αντιπαροχής· οι δρό-
μοι έγιναν ατέλειωτα πάρκινγκ για το εμπόρευμα-βεντέτα. Δε μιλάμε απ-
λά για ανθρωπιά, αλλά για μια αίσθηση κοινότητας που η κυριαρχία της
ποσότητας διέλυσε. Κάθε χρηματική ανταλλαγή πραγματοποιεί, ακόμα και το
παραδοσιακό φιλότιμο μετριέται σε φράγκα. Ένα τεσσάρι, ένα εξοχικό,
μια έγχρωμη, αργότερα βίντεο, CD, BMW, διακοπές σε πανέτο, μια χοντρή κοι-
λιά, πούδρα πάνω από τις ρυτίδες, να οι απτές αποδείξεις της νίκης του
μικροαστού. Η νίκη πρέπει να είναι ορατή στον καθένα. Η αξία χρήσης των
εμπορευμάτων αρχίζει πλέον να ανάγεται σε αξία αναπαράστασης. Η κατα-
νάλωση γίνεται ιδεολογία. Τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά υπόσχονται τη
διαρκή ευζωία και ο αιωνίως λάβμαργος μικροαστός δελεάζεται και πα-
ρασύρεται στο συνεχές κινηγητό της αφθονίας. Στην ουσία όμως πρόκειται
για την ημι-αφθονη κατανάλωση γιατί -μη ξεχνιδμαστε: τα παιδιά, οι υπο-
χρεώσεις- η αποταμίευση συνεχίζει να σφραγίζει τη μικροαστική οικονο-
μία και -αλοίμονο- να περιορίζει την καταναλώσιμη ποσότητα.

TO BE CONTINUED...

6/92

Γκάρνις - Λαβεναιρ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΤΗΣ
ΓΑΛΑΡΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

στους κακούς μαθητές, φοιτητές και
καθηγητές, και
στη μνήμη των 250.000 εκστραφένων
κομπάρων του CNN

2

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ :

Τ.Θ. 76149
Τ.Κ. 17110
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ
ΑΘΗΝΑ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΤΗΣ
ΓΑΛΑΡΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

στους Μπουνκερικούς Ομιλόγους,
τους φιλοδικομαβιοκτές, και
τους πατριώτες

1